

Euroopan unionin
osarahoittama

Digisäädökset Tietoisku

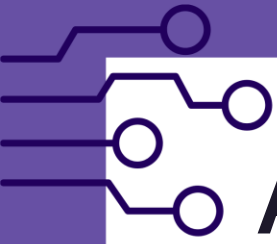
Terhi Kärpänen

CC BY- NC-SA 4.0

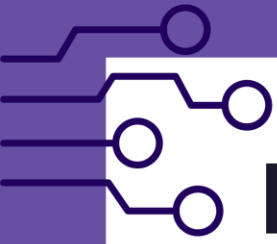
AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

HUMAK[®]

Agenda

- Tietoiskussa käydään läpi uusimmat digisäädökset:
 - Datasäädös – mitä uudet määräykset tarkoittavat datan jakamiselle ja IoT-laitteille?
 - Tekoälysäädös – miten EU:n AI Act vaikuttaa tekoälyn käyttöön ja kehitykseen?
 - Esteettömyysdirektiivi – mitä uusia vaatimuksia verkkopalveluille tulee kesäkuussa 2025?
 - Digipalvelulain laajennuksista – ketkä kuuluvat uusien saavutettavuusvaatimusten piiriin?

Digisäädökset

- Digimarkkinasäädös sovelletaan 3/2024
- Digipalvelusäädös sovelletaan 2/2024
- Datanhallinta-asetus sovelletaan 9/2023
- **Datasäädös sovelletaan 09/2025**
- **Tekoälysäädös asteittain 02/2025**
- **Näiden lisäksi Esteettömyysdirektiivi - > laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta 06/2025**

Digimarkkinasäädös (Digital Markets Act)

Digipalvelusäädös (Digital Services Act)

Datanhallinta-asetus (Data Governance Act)

Tekoälysäädös (Artificial Intelligence Act)

Datasäädös (Data Act)

Eurooppalainen digitaalinen identiteetti, eIDAS-asetus

Asetus oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämisestä verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjää varten (P2B-asetus), (EU) 2019/1150

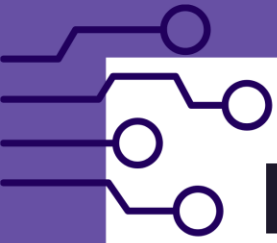
Avoimen datan direktiivi (ODD) (EU) 1024/2019 ja täytäntöönpanoasetus

[Kuvan lähde: Digisäädökset](#)

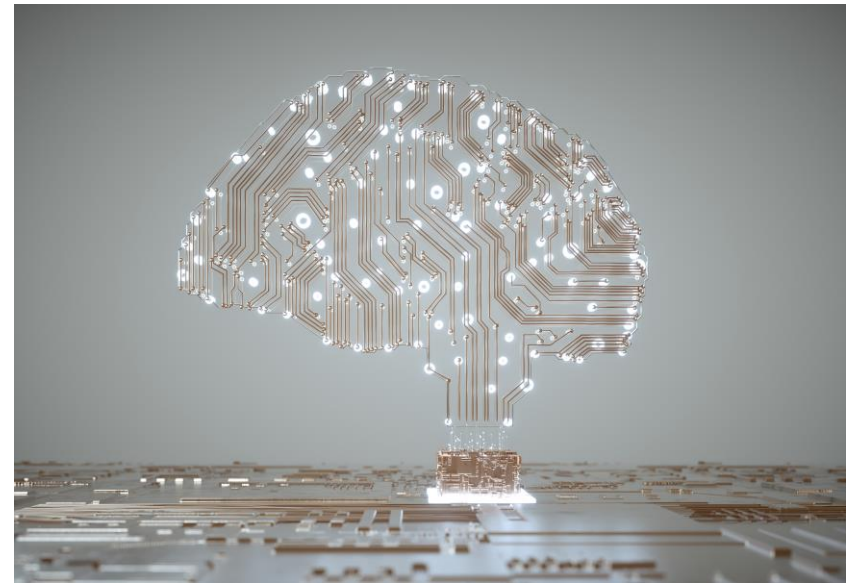
The background features a light pink base with various geometric and data-related elements. At the top left is a blue triangle. Below it is a purple rectangle containing white circuit-like lines. To the right of the rectangle is a black bar chart with vertical lines of varying heights. Further right is a light purple circle. On the far right is a black molecular structure with circles of different sizes connected by lines. At the bottom, there are dark purple shapes, including a large semi-circle on the right, and a network of dark purple lines with circular nodes.

Data-asetus (Data Act)

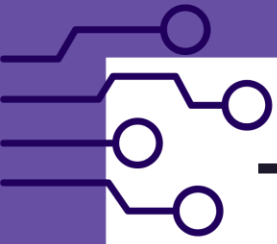
Data-asetus

- Koskee verkkoon liitettyjen tuotteiden (IoT) ja niiden sisältämien palveluiden datan jakaminen yritysten ja kuluttajien välillä.
- Verkkoon liitetyjen laitteiden määrä kasvaa ja myös datan määrä kasvaa.
- Iso osa generoimasta dataa jää käyttämättä, ei hyödynnetä tarpeeksi.
- IoT-laitteista data pitäisi olla paremmin saatavilla.
- Samalla pyrkimys välttää datan keskittymistä tietyille toimijoille vaan halutaan saada kaikille data saataville.
- Täytyy huomioida GDPR.

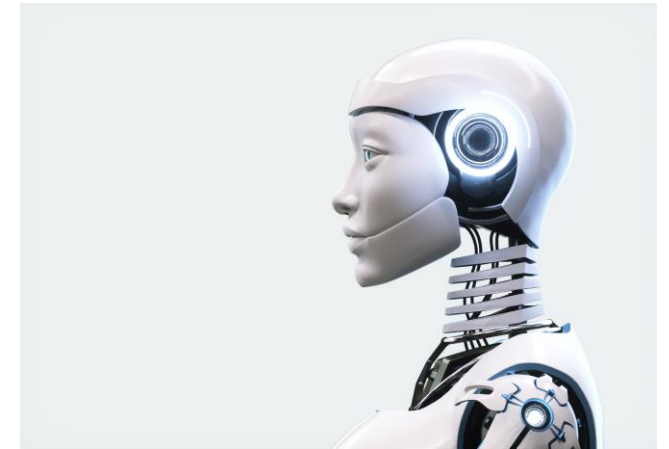
The background features a collage of geometric shapes and patterns. At the top, there's a blue triangle on the left, a pink bar with a black barcode-like pattern in the center, and a purple circle with a black molecular structure on the right. On the left side, there's a purple square with a black circuit-like pattern. At the bottom, there's a dark purple shape on the left, a pink bar with a black circuit-like pattern in the center, and a purple circle on the right.

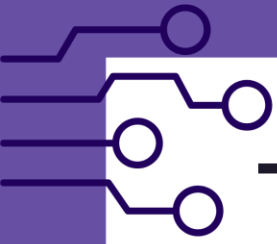
Tekoälyasetus (AI Act)

Tekoälyn muodot ja tehtävä

- Tekoälyn muodot: kapea, yleinen ja supertekoäly
- Tekoäly voi olla ns. koneoppimista algoritmeihin perustuvaa.
 - Ohjelmistot: virtuaaliset avustajat, kuvia analysoivat ohjelmistot, hakukoneet, puheen- ja kasvojentunnistusjärjestelmät
- Tekoäly voi olla ns.”Ruumiillistettu” tekoäly.
 - Robotit, itseohjautuvat autot, droonit, asioiden internet
- Tekoälyä käytetään esimerkiksi edistyneissä verkkohakukoneissa (esim. Google-haku), suositusalgoritmeissa (joita käyttävät esim. YouTube, Amazon ja Netflix), ihmisen puheen ymmärtämisessä (kuten Siri ja Alexa), itseohjautuvissa autoissa (esim. Waymo) ja generatiivisissa tai luovissa työkaluissa (ChatGPT ja tekoälytaide).

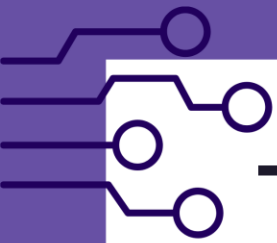

Tekoälyasetus ja aikataulut

- Euroopan unionin tekoälyasetus (**Artificial Intelligence Act, AI Act**) on maailman ensimmäinen kattava tekoälyä koskeva lainsäädäntö.
- Se rajaa ja raamittaa tekoälyn käyttöä, kattaen myös julkisen sektorin sovellukset.
- Asetus astui voimaan **1.8. 2024**, ja sen soveltaminen käynnistyy asteittain kahden vuoden siirtymäajalla.
- Kaikkien tekoälyä hyödyntävien järjestelmien, jotka otetaan käyttöön 2.8.2026 tai sen jälkeen, on vastattava asetuksen vaatimuksia. Jo markkinoilla tai käytössä oleville järjestelmille on myönnetty siirtymäaikaa.
- Jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltaiset viranomaiset ja säädettävä rikkomuksiin liittyvistä seuraamuksista elokuuhun 2025 mennessä.

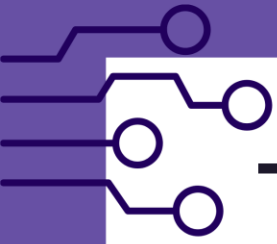

Tavoite

- Tekoälyasetuksen tavoitteena on varmistaa, että markkinoille tulevat tai käyttöön otettavat tekoälyjärjestelmät **eivät vaaranna ihmisten turvallisuutta, terveyttä tai perusoikeuksia**. Asetus yhtenäistää tekoälyjärjestelmien tarjoamista, käyttöönottoa ja käyttöä koskevat säännöt koko EU:n alueella.
- Sääntely kohdistuu erityisesti **haitallisiin tekoälyn käyttötapauksiin**. Vaarallisimmat tekoälyn sovellukset kielletään kokonaan, ja suuririskisten tekoälyjärjestelmien osalta vaatimukset ovat erityisen tiukkoja.
- Asetuksen keskeisenä tavoitteena on edistää tekoälyn vastuullista kehitystä ja käyttöönottoa. Samalla pyritään varmistamaan, että tekoälyjärjestelmät ovat läpinäkyviä, jäljitettäviä, syrjimättömiä ja ympäristöystävällisiä.

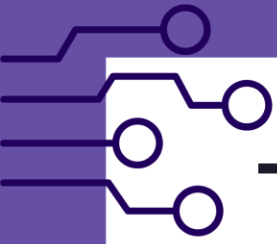

Tekoälyjärjestelmät riskitason mukaan

- **Kielletyt sovellukset:** Tekoälyjärjestelmät, jotka aiheuttavat hyväksymättömän riskin, kuten ihmisten käyttäytymisen manipulointi tai reaaliaikainen biometrinen tunnistus julkisilla paikoilla ilman asianmukaista valvontaa, ovat kiellettyjä (tekoälyyn perustuvat pisteytykset ja profiloinnit)
- **Korkean riskin sovellukset:** Näihin kuuluvat järjestelmät, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi terveyteen, turvallisuuteen tai perusoikeuksiin, kuten terveydenhuollossa, koulutuksessa, rekrytoinnissa tai lainvalvonnassa käytettävät tekoälyratkaisut. Näille asetetaan tiukat vaatimukset, kuten laadunvalvonta, läpinäkyvyys ja ihmisen valvonta.
- **Rajoitetun riskin sovellukset:** Näille järjestelmille asetetaan läpinäkyvyysvaatimuksia, jotta käyttäjät ovat tietoisia vuorovaikutuksesta tekoälyn kanssa (esim.chatbotit).
- **Vähäisen riskin sovellukset:** Suurin osa tekoälysovelluksista kuuluu tähän luokkaan, eikä niille aseteta erityisiä sääntelyvaatimuksia (haku, käännöspalvelut).

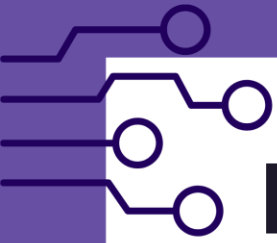

Tekoälyasetus ja aikataulut Suomessa

- Suomessa yrityksille ja organisaatioille tarjotaan myös testausympäristöjä, jotka tukevat tekoälymallien kehitystä ja koulutusta ennen niiden julkaisua.
 - 2.2.2025 organisaatioiden tulee luopua kielletyistä tekoälysovelluksista ja varmistaa henkilöstön tekolukutaito ja –koulutus.
 - 2.8.2025 Yleiskäyttöisiä tekoälymalleja koskevia velvoitteita aletaan soveltaa ja niitä koskevat seuraamukset astuvat voimaan. Tulee tunnistaa näihin liittyvät riskit.
 - **Yleiskäyttöiset tekoälymallit** (General Purpose AI) ovat malleja, joita voidaan hyödyntää useisiin erilaisiin sovelluksiin esim. ChatGPT.

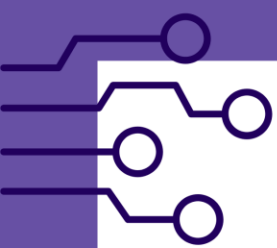
Esimerkit

- Jos suomalainen yritys kehittää tekoälyä lääkärin päätöksenteon tueksi (korkea riski):
 - pitää tehdä riskianalyysi, dokumentointi, varmistaa oikeudenmukaisuus ja turvallisuus.
- Jos suomalainen verkkokauppa käyttää chatbotia (rajoitettu riski):
 - pitää vain kertoa käyttäjälle, että chat on tekoälyn ohjaama.
- Jos suomalainen pelifirma käyttää peliälyä (vähäinen riski):
 - ei erityisiä vaatimuksia, saa käyttää normaalisti.

The background features a mix of colors including blue, purple, pink, and white. It is decorated with various geometric and abstract patterns: a bar chart at the top center, a circuit-like line pattern on the left, a molecular structure on the right, and a circuit-like line pattern at the bottom.

Esteettömyysdirektiivi (Accessibility Act)

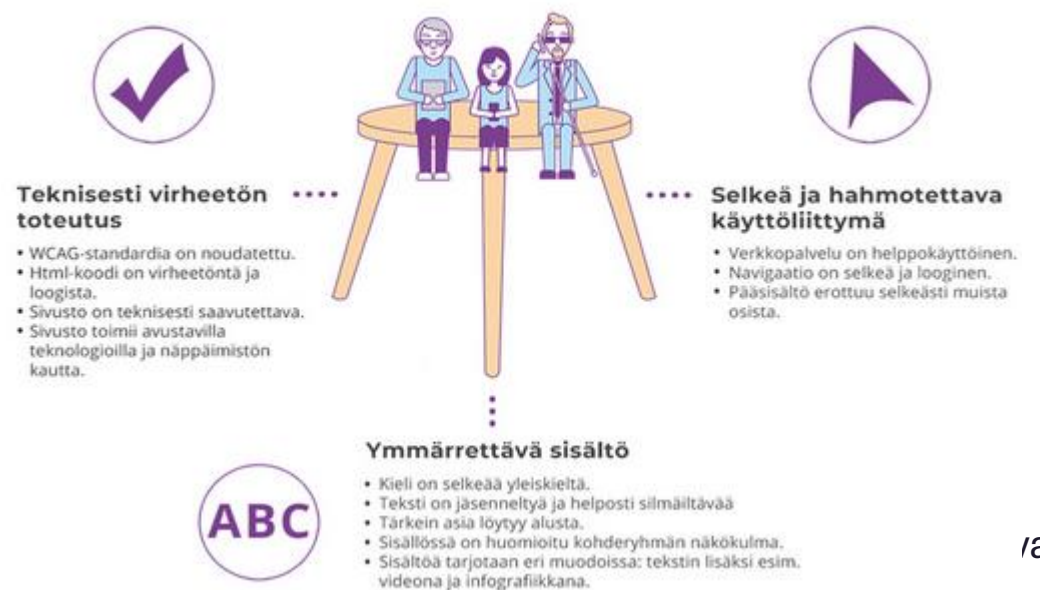

Mitä saavutettavuudella tarkoitetaan

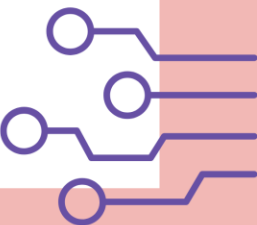
Saavutettavuus

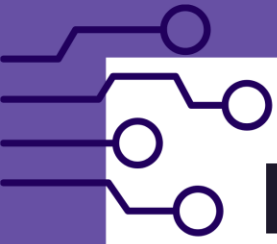
- Saavutettavuus tarkoittaa esteettömyyttä digitaalisessa maailmassa: sitä, että erilaisten ihmisten on helppoa käyttää verkkopalveluja ja niissä olevia sisältöjä.
- Saavutettavuus mahdollistaa tuotteiden ja palveluiden käytön
Saavutettavuus parantaa yhdenvertaisuutta digitaalisessa yhteiskunnassa.

Saavutettavuuden eri tasot

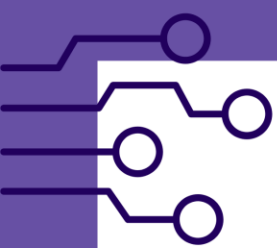
/at

Lait ja julistukset

- Lainsäädännön taustalla YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista.
- EU:n saavutettavuusdirektiiviä noudattava laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta astui voimaan 2019.
- Lain vaatimusten parissa julkishallinto ja osa yksityissektoria.
- Uusi EU:n esteettömyysdirektiivi (European Accessibility Act) on laitettu kansallisesti toimeen jokaisessa EU-maassa 28.6.2022 mennessä.
 - Tämä direktiivisi asettaa vaatimukset digitaalisten palveluiden saavutettavuudelle sekä fyysisten palveluiden ja laitteiden esteettömälle käytölle.
 - Direktiivi sisällytetään kansalliseen lainsäädäntöön kesäkuussa 2025.
 - Suomessa vaatimukset tulevat osaksi digipalvelulakia. (Digipalvelulaki 306/2019.

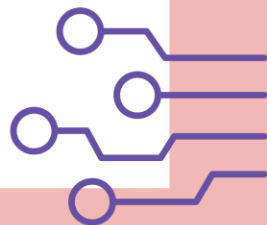
Mitä laki velvoittaa?

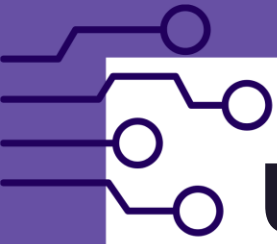
WCAG 2.1

- Palvelun ja sen sisältöjen tulee täyttää saavutettavuusvaatimukset. WCAG 2.1 -ohjeistuksen A- ja AA-tason kriteerien noudattaminen digitaalisissa palveluissa (49 kriteeriä).
- Palvelun ja sen sisältöjen saavutettavuus tulee arvioida ja saavutettavuuden tila kuvata saavutettavuusselosteessa.
- Palvelun tulee sisältää sähköinen palautekanava käyttäjille.

WCAG 2.2 → 06/2025

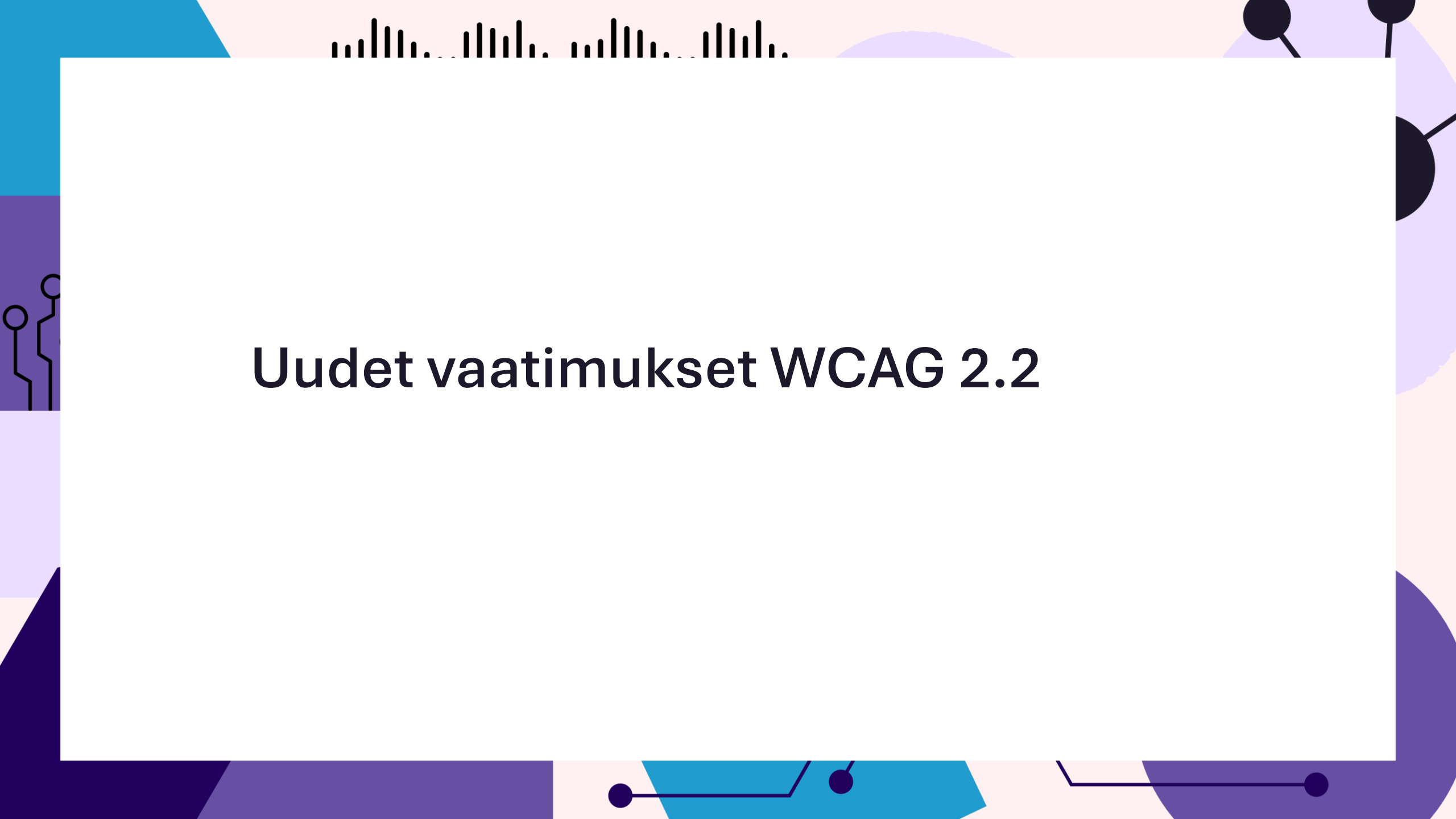
- Palvelun ja sen sisältöjen tulee täyttää saavutettavuusvaatimukset. WCAG 2.2 -ohjeistuksen A- ja AA-tason kriteerien noudattaminen digitaalisissa palveluissa (55 kriteeriä).
- Palvelun ja sen sisältöjen saavutettavuus tulee arvioida ja saavutettavuuden tila kuvata saavutettavuusselosteessa. Palveluntarjoajan on annettava tietoa palvelun käyttöön tarvittavasta tuotteesta. Palveluntarjoajan on annettava tieto palvelukohtaisten lisävaatimusten toteutumisesta.
- Palvelun tulee sisältää sähköinen palautekanava käyttäjille.

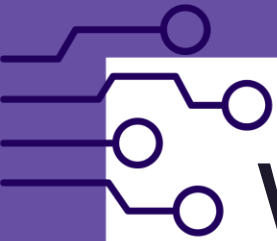

Uudet toimijat lain piiriin

- Digipalvelulain piiriin tulevat seuraavat kuluttajille tarkoitetut palvelut:
 - verkkokaupat, sähkökirjat, osa henkilöliikenteen ja pankkien palveluista sekä audiovisuaaliseen sisältöön pääsyn tarjoavat palvelut ja viestintäpalvelut.
- Kuluttajalla tarkoitetaan henkilöä, ei organisaatiota, joka hankkii palvelun tai tuotteen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin elinkeinotoimintaansa varten.
- Laki ei velvoita mikroyrityksiä. Mikroyrityksellä tarkoitetaan yrityksiä, joiden palveluksessa on alle 10 työntekijää ja joiden vuosittainen liikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai joiden vuosittainen taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa.
 - Mikroyrityksiä kuitenkin kannustetaan tarjoamaan palvelunsa saavutettavuusvaatimusten mukaisesti, vaikka vaatimuksia ei sovelleta niihin.
- Esteettömyys- ja saavutettavuusvaatimusten valvonta keskitetään Aluehallintavirastolta (AVI) Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille vuoden 2025 alusta (Digipalvelulaki 306/2019).

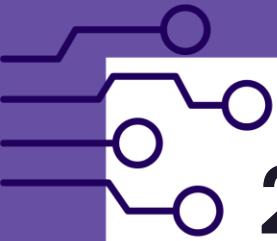

Uudet vaatimukset WCAG 2.2

WCAG 2.2 taustaa

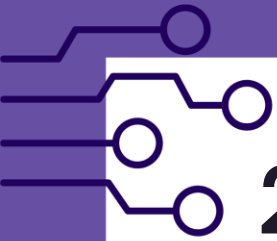
- Uusi WCAG 2.2 -versio täydentää edeltävää WCAG 2.1 -versiota yhdeksällä kriteerillä, joista kuusi on A- ja AA-tason kriteerejä.
- Laki velvoittaa noudattamaan A- ja AA-tason kriteereitä, jossa A kuvaa perustasoa ja AA keskitason saavutettavuutta.
- Uudet kriteerit on suunniteltu erityisesti helpottamaan verkkosisältöjen käyttöä henkilöille, joilla on kognitiivisia, motorisia tai näköön liittyviä rajoitteita.
- Seuraavassa käydään läpi uudet, lain vaatimat kriteerit.
- Uusien vaatimusten myötä yksi WCAG 2.1 -standardin kriteeri, 4.1.1 Jäsentäminen, on merkitty vanhentuneeksi ja poistettu.

2.4.11 Kohdistus ei saa peittyä (AA)

- Uusi kriteeri varmistaa, että näppäimistöllä sivustoa käyttävät näkevät aina selvästi, mihin kohdistus on asetettu.
- Tämä tarkoittaa, että kun jokin elementti, kuten linkki tai painike, saa näppäimistökohdistuksen, sen pitää erottua visuaalisesti ja näkyä kokonaan.
- Kohdistus ei saa jäädä muiden elementtien, kuten kelluvien tai staattisten osien, taakse piiloon. (W3C, 2023.)

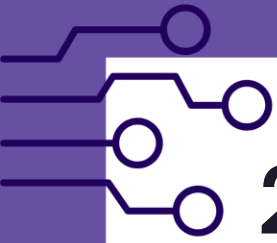
Click here

2.5.7 Raahauseleet (AA)

- Saavutettavuusvaatimusten mukaan käyttäjien on voitava suorittaa kaikki toiminnot ilman raahausliikkeitä, jotka voivat olla haastavia erityisesti motorisista rajoitteista kärsiville.
- Esimerkiksi tiedostojen siirtäminen raahaa/pudota -toiminnolla pitää voida suorittaa ilman raahausliikettä.
(W3C, 2023.)

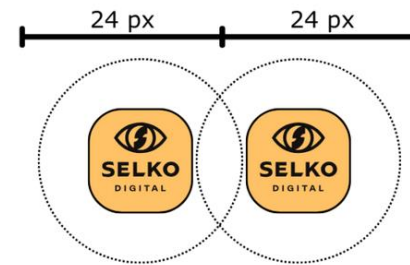

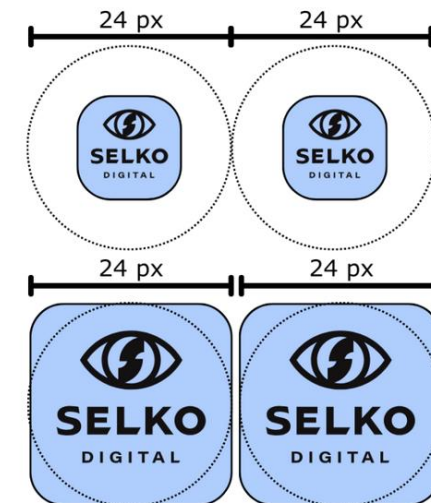
2.5.8 Kohteen koko (AA)

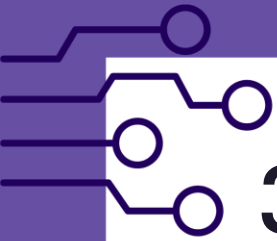
- Tämä vaatii muutoksia klikattavien elementtien (kuten painikkeiden) vähimmäiskokoon, joiden tulisi olla 24 x 24 pikseliä. (W3C, 2023, kuva: [Selkodigital](#))

Väärin

Oikein

3.2.6. Johdonmukainen apu (A)

- 3.2.6. vaatimus koskee käyttäjän avuksi tarkoitettujen tietojen ja työkalujen, kuten yhteystietojen ja chat-ikkunoiden, sijoittelua verkkopalvelussa. Niiden tulee olla samalla paikalla kaikilla sivuilla, jotta käyttäjä löytää ne helposti.
- Esimerkiksi tukipalvelun tiedot kuten puhelinnumero ja sähköpostiosoite tulee sijaita jokaisella sivulla samassa kohtaa, kuten alatunnisteessa. (W3C, 2023.)

→ Yhteystiedot
→ Sivukartta
→ Saavutettavuus
→ Tietosuojaseloste
→ Asiakirjajulkisuuskuvaukset

OPIKESKE LAUREASSA

→ AMK-tutkinnot
→ YAMK-tutkinnot
→ Avoin AMK
→ Täydennyskoulutus
→ Palvelut opiskelijalle

LAUREA PALVELEE

→ Palvelut työelämälle
→ Medialle
→ Anna palautetta
→ Verkkolehti Laurea Journal
→ Laurea Smart -verkkokauppa

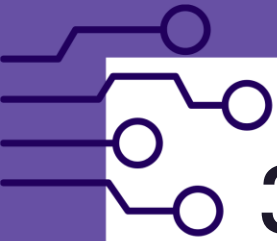
SEURAA MEITÄ

Blogialusta Laurea Showcase

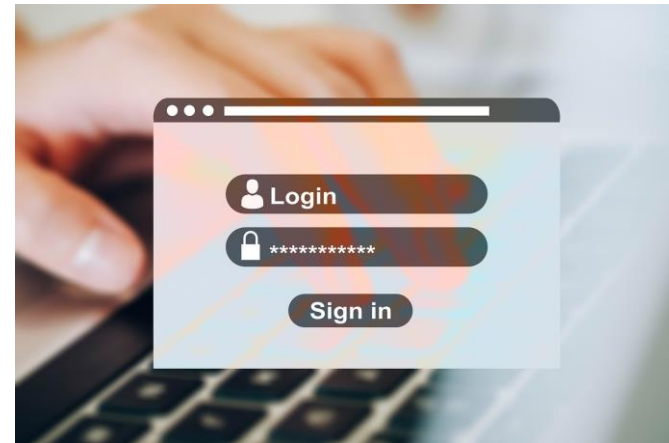

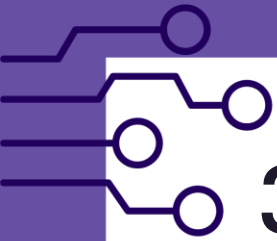
Laurea Chat

3.3.7. Toistuvan syötön vähentäminen (A)

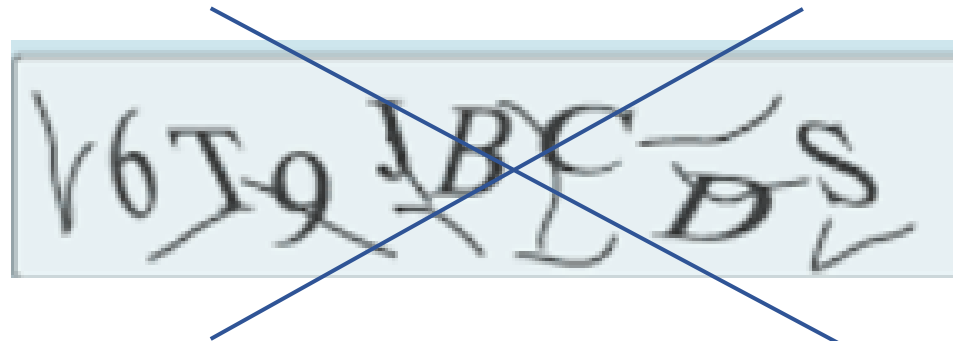
- Tämä kriteeri koskee tiedon syöttämistä useaan kertaan.
- Käyttäjien ei tule joutua syöttämään samoja tietoja useita kertoja saman prosessin aikana.
- Esimerkiksi monisivuisessa lomakkeessa käyttäjän ei tarvitse täyttää aiempia antamia tietoja, vaan ne tulisi täyttää automaattisesti seuraavilla sivuilla. (W3C, 2023.)

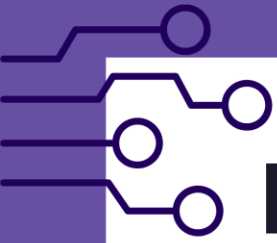

3.3.8. Esteetön tunnistautuminen (AA)

- Tämä kriteeri koskee tunnistautumisprosessia. Tunnistautumisprosessin ei tule perustua monimutkaisiin kognitiivisiin tehtäviin, kuten vaikeiden salasanojen muistamiseen tai CAPTCHA-testeihin.
- Esimerkiksi CAPTCHA-testin sijaan tunnistautumisen yhteydessä voidaan käyttää sähköpostiin tai tekstiviestillä lähetettävää linkkiä tai

Lähteet

- Saavutettavuusvaatimukset
- Saavutettavuuden ohjekortit
- Saavutettavuusvaatimukset laajenevat –artikkeli
- WCAG 2.2
- Tekoälyn lainsäädäntö
- Regulation
- Regulatory framework
- Digisäädökset